

KÚRIA

Bfv.I.1021/2014/13.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év december hó 15. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű, IV. rendű terheltek védője, valamint a XI. rendű terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Gyulai Törvényszék 13.B.121/2012/117. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla Bf.III.595/2013/22. számú ítéletét **I. rendű, IV. rendű és XI. rendű** terheltekre vonatkozóan hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.

I n d o k o l á s

A Gyulai Törvényszék a 2013. június 3. napján kihirdetett 13.B.121/2012/117. számú ítéletével

- I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki hivatali visszaélés büntetében [1978. évi IV. törvény 225. §]; és ezért őt hat hónapi - végrehajtásában kettő évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte;
- IV. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli vesztegetés büntetében [1978. évi IV. törvény 250. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel], és ezért őt halmazati büntetésül két év börtönbüntetésre, a közügyektől három évi eltiltásra és a rendőri foglalkozáson belül a határrendész szolgálati ágtól végleges eltiltásra ítélte, emellett tizenhatezer-hatszázhatvankilenc forint erejéig vagyonekぼzást rendelt el vele szemben, továbbá a kiszabott szabadságvesztésbe beszámította a terhelt által előzetes

fogvatartásban töltött időt;

- XI. rendű terheltet bűnösnek mondta ki vesztegetés büntetében [1978. évi IV. törvény 250. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel]; ezért őt két évi - végrehajtásában három évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre és a rendőri foglalkozáson belül a határrendész szolgálati ágtól végleges eltiltásra ítélte.

Emellett rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

A bejelentett fellebbezések alapján másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a 2014. március 7. napján kihirdetett Bf.III.595/2013/22. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta:

I. rendű terhelt cselekményét a Btk. 305. § a) pontja szerinti hivatali visszaélés büntettének, IV. rendű terhelt cselekményeit 2 rendbeli, a Btk. 294. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés 1. tétel aa) pontja szerinti hivatali vesztegetés elfogadása büntettének, míg XI. rendű terhelt cselekményét a Btk. 294. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés 1. tétel aa) pontja szerinti hivatali vesztegetés elfogadása büntettének minősítette;

megállapította, hogy **a** IV. rendű, **az** I. rendű és **a** XI. rendű terhelt a kiszabott szabadságvesztésből - **az** I. rendű és **a** XI. rendű terhelt a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén - legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltése után bocsátható feltételes szabadságra; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét e terheltekre vonatkozó részében helybenhagyta.

A jogerős bírósági határozatok ellen az I. rendű és **a** IV. rendű terheltek védője a Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjára, míg **a** XI. rendű terhelt a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapozva felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

Az I. rendű terheltekre vonatkozóan védője a felülvizsgálati indítványban arra hivatkozott, hogy az ítéleti tényállás nem tartalmazza a terhelt terhére megállapított bűncselekmény célzatát, és kúriai döntésre is hivatkozva utalt arra, hogy miután a célzat a cselekmény törvényi tényállásának szükségszerű eleme, ennek hiányában a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására anyagi jogi szabálysértéssel került sor.

Emellett megítélése szerint eljárási szabálysértést követtek el az eljáró bíróságok azzal, hogy a bizonyítás során elmaradt a török kamionsofőr személyazonosságának tisztázása, emellett a szabad védekezés elvét is megsértették azzal, hogy a terhelt vallomását elvetették, noha csak azokat a bizonyítékokat lehetett volna kirekeszteni, amelyeket törvénysértéssel szereztek be.

A IV. rendű terhelt tekintetében arra hivatkozott, hogy az alkalmoszerű elkövetésekre figyelemmel terhére az üzletszerűség és ennek hiányában a minősített eset megállapításának nem lett volna helye.

E terhelt kapcsán vitatta a telefonbeszélgetések lehallgatásáról készült okirati bizonyítékok felhasználásának törvényességét is. Álláspontja szerint eljárási szabálysértést követett el a bíróság, amikor ugyan rögzítette, hogy a lehallgatási anyag **a** IV. rendű terhelttel szemben - nem használható fel, azonban a Be. 78. § (4) bekezdése ellenére elfogadta és a tényállás megállapítása során figyelembe vette a XIII. rendű terheltnek a lehallgatási anyag elétárását követően - tárgyaláson tett és **a** IV. rendű terheltet terhelő vallomását.

Hivatkozott arra is, hogy az eljáró hatóság a lehallgatást követően késedelmesen tette meg a feljelentést, ezzel megsértve a haladéktalanság elvét, így erre figyelemmel is kizárt a lehallgatási anyag felhasználhatósága.

Megítélése szerint a határozatok meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontjában meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor, mivel nem a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő személy járt el eseti tolmácsként az eljárásban, és a nyomozó hatóság ezen eljárási szabálysértését az elsőfokú bíróság is észlelte.

Álláspontja szerint az általa kifejtettekre tekintettel részint törvénysértően került sor az I. rendű és **a** IV. rendű terheltek bűnösségének megállapítására, ezen túl **a** IV. rendű terhelt cselekményének minősítés törvénysértő.

Ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott másodfokú ítéletet változtassa meg és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot, amennyiben pedig ez nem lehetséges, mind az első, mind a másodfokú ítéletet helyezze hatályon kívül és rendeljen el új eljárást.

A XI. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában arra hivatkozott, hogy a megtámadott határozatok meghozatalára feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértéssel került sor, mivel az eljárás lefolytatásához szükséges feljelentés hiányzott, és emiatt a vád sem volt törvényes. Ugyancsak feltétlen hatályon kívül helyezési okként - a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontra utalva - hivatkozott a törvényes tolmács hiányára, továbbá a hivatkozott törvényhely III. a) pontjára utalva arra, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, mivel nem indokolták meg, hogy miért nem szembesítették kérése ellenére a vád tanújával, és miért nem adtak lehetőséget arra, hogy neki

kérdéseket tegyen fel, ahogy azt sem, hogy miért nem hallgatták ki a védelem által megjelölt tanúkat.

A lehallgatási hanganyag felhasználását is sérelmezte, mivel álláspontja szerint a Be. 206/A. § (2) és (3) bekezdésében írt feltételek nem álltak fenn, illetve sérült a haladéktalanság elve is, ezért a lehallgatási hanganyag alapján született vallomás nem lett volna bizonyítékként értékelhető.

Mindezek alapján a megtámadott határozatok megváltoztatását és felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati indítványokat részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta (BF.1336/2014/1-I.).

Álláspontja szerint a felülvizsgálati indítványoknak az a hivatkozása, amelyekben az indítványozók a lehallgatási anyagok elétárást követő vallomásra, illetőleg a lehallgatási anyag törvénysértő figyelembe vételével kapcsolatosak, törvényben kizártak, mivel az indítványozók ezzel a törvényi tilalom ellenére a bizonyítékokat és ezen keresztül a tényállást támadták.

Ugyanezen ok miatt törvényben kizártnak tartotta a XI. rendű terhelt felülvizsgálati indítványának a szembesítés elmaradását és a védelmi tanúk kihallgatásának mellőzését sérelmező részét.

Álláspontja szerint az eljáró bíróságok indokolási kötelezettségüknek is eleget tettek, megfelelő módon indokolták azt, hogy mire alapították a tényállást, az indokolásból nyomon követhető bizonyítékértékelő tevékenységük, ahogy jogi álláspontjuk is.

Megalapozatlannak találta a felülvizsgálati indítványok azon részét is, melyben az indítványozók a tolmácsra vonatkozó jogszabályok megsértésére hivatkoztak, mivel a tolmácsra nem a magyar anyanyelvű terheltek, hanem a török anyanyelvű tanúk miatt volt szükség, és álláspontja szerint a tolmács elmaradása a tárgyalásról csak a nem magyar anyanyelvű terheltekhez köthetően valósíthat meg feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést.

Törvényben kizártnak tartotta az I. és a IV. rendű terhelt védőjének azon hivatkozását is, amely szerint a bíróságok a védekező jellegű vallomást törvénysértően vetették el, mivel álláspontja szerint ezzel a Be. 78. § (3) bekezdésében foglalt bizonyíték-értékelő tevékenységüknek tettek eleget, eljárási szabálysértést nem valósítottak meg.

Az indítványokban a titkos információgyűjtésre vonatkozóan

kifejtettek kapcsán rámutatott arra, hogy a feljelentés haladéktalanságának esetleges megsértése nem minősül feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésnek, így nem szolgálhat a felülvizsgálat alapjául.

Nem találta alaposnak a feljelentés, illetve a törvényes vád hiányára való hivatkozást sem, mivel a vesztegetés bűncselekménye miatt az eljárást a törvény nem köti feljelentés megtételéhez. Emellett álláspontja szerint a feljelentés hiánya egyébként sem jelenti a törvényes vád hiányát, csak a vádirat kellékhányos voltát.

Az elkövetői célzatra vonatkozó érvek kapcsán pedig kifejtette, hogy az eljáró bíróságok ítéletük indokolásában rögzítették a kötelesség megszegésének célzatát.

Megítélése szerint ugyanakkor **az** I. rendű terhelt cselekménye nem hivatali visszaélés büntettének, hanem a Btk. 282. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés d) pontja szerint minősülő hivatali bűnpártolás büntettének minősül, tekintettel arra, hogy a terhelt a hivatalos eljárása során bűncselekmény elkövetését észlelte, ennek ellenére szándékosan nem intézkedett, nem tett feljelentést, azonban az enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott szabadságvesztést a törvénysértő minősítés mellett is törvényesnek találta.

Alaptalannak minősítette **a** IV. rendű érdekében előterjesztett indítványnak az üzletszerűség hiányára és emiatt a törvénysértő minősítésre vonatkozó érvelését, miután - ahogy arra a másodfokú bíróság rá is mutatott - a terhelt terhére az elsőfokú bíróság nem állapította meg az üzletszerű elkövetést.

Mindezekre figyelemmel arra tett indítványt, hogy a Kúria a megtámadott ítéleteket **az** I. rendű, **a** IV. rendű és **a** XI. rendű terheltek tekintetében hatályában tartsa fenn.

Az indítványozók a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételeikben a korábbi érveiket változatlanul fenntartották.

A Kúria a megtámadott határozatokat - a Be. 423. § (4) bekezdésében írtaknak megfelelően - a felülvizsgálati indítványban megjelölt okokra figyelemmel bírálta felül; emellett tekintettel volt ugyanezen törvényhely (5) bekezdése alapján a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt és az indítványozók által nem hivatkozott esetleges egyéb, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésekre is.

A Be. - indítványokban is felhívott - 416. § (1) bekezdés c) pontja

alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

Ilyen eljárási szabálysértés az indítványban is hivatkozottaknak megfelelően a Be. 373. § (1) bekezdés b) pontja szerint a feljelentés hiánya, míg a c) pontja szerint a törvényes vád hiánya.

A Btk. azonban - ahogy korábban az 1978. évi IV. törvény is - a közvadás bűncselekmények közül csak a minősített adattal visszaélés (Btk. 265. §), a hamis vád (Btk. 268-269. §), illetőleg a hamis tanúzás (Btk. 272-273. §) miatt köti a törvény feljelentéshez az alapügy befejezése előtt indítandó büntető eljárást [Btk. 266. § (2) bekezdés, 270. § (1) bekezdés, 274. §]; míg a Be. 173. §-a szerint a magánindítványra üldözendő bűncselekmények miatt indulhat csak a jogosult feljelentése alapján büntetőeljárás; a vesztegetés bűncselekménye azonban nem magánindítványra üldözendő.

Miután ilyen külön rendelkezés hiányában a nyomozás nem csupán feljelentésre, hanem az ügyésznek vagy a nyomozó hatóságnak hivatali hatáskörében tudomására jutott adatok alapján is megindulhat (Be. 170. §), a feljelentés hiányára hivatkozás nem foghatott helyt.

A Be. 2. § (2) bekezdése szerint törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

A Kúria BKv 1. számú véleménye elvi élel mutat rá a törvényes vád minimális tartalmi követelményeként arra, hogy meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt kezdeményezze a vádló a bírósági eljárás lefolytatását.

Azaz a törvényes vád a tartalmi követelményeknek akkor nem felel meg, ha nem tartalmazza a cselekmény pontos körülírását, és emiatt abból az adott magatartás büntető törvénybe ütközése nem állapítható meg és nem alkalmas a bűnösségre vonatkozó anyagi jogi következtetés levonására (BH 2011.60.).

Miután ilyen hiányosságban a vád nem szenvedett, nem megalapozott a törvényes vád hiányára hivatkozás sem.

Emellett - ahogy azt a Legfőbb Ügyészség is kifejtette - önmagában a feljelentés hiányára még annak valóságtartalma esetén sem alapozná meg a törvényes vád hiányát. A Be. 217. §-ának (3) bekezdése tartalmazza a vádirat kellékeit; a bekezdés d) pontja

szerint a vádiratban fel kell tüntetni az eljárás megindításához szükséges külön törvényi feltétel (így a feljelentés) meglétét. Amennyiben a vád törvényes, azonban nem tartalmazza a vádirat a Be. 217. § (3) bekezdés a) illetve c)-j) pontja szerinti valamely, az adott ügy elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró kelléket, akkor a bíróságnak a Be. 278. § (1) bekezdésére figyelemmel a tárgyalás előkészítése során a hiány pótlása iránt hivatalból kell intézkednie.

Törvényben kizárt a felülvizsgálati indítványoknak az a része, amely a jogszabályok megsértésével igénybe vett tolmácsra vonatkozik.

A Be. 9. § (2) bekezdésében rögzített alapelv szerint ugyan a büntetőeljárásban mind szóban, mind írásban mindenki az anyanyelvét (törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződés alapján az abban meghatározott körben regionális, vagy nemzetiségi nyelvét, vagy - ha a magyar nyelvet nem ismeri - az általa ismertként megjelölt más nyelvet) használhatja, és a Be. 114. § (1) bekezdése előírja, hogy ha nem magyar anyanyelvű személy az eljárás során az anyanyelvét vagy a fentiek alapján más nyelvet kíván használni, tolmácsot kell igénybe venni.

Azaz a tolmácsnak kötelezően részt kell vennie és közre kell működnie azon az eljárási cselekményen, ahol kihallgatják azt a személyt, aki nem magyarul tesz vallomást.

A Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja szerint az minősül feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértésnek, ha a bíróság a tárgyalást olyan személy távollétében tartotta meg, akinek a részvétele a törvény értelmében kötelező.

A Be. 240. § (1) bekezdése szeri a tárgyaláson a tanács tagjainak, a (3) bekezdés szerint pedig - ha a törvény másképp nem rendelkezik - a jegyzőkönyvvezetőnek, a vádlottnak, az ügyésznek és - ha a védő jelenléte kötelező - a védőnek kell jelen lennie.

Azaz kizárólag a tárgyalási távollét - és nem a nyomozás során történő távolmaradás - eredményez feltétlen hatályon kívül helyezést.

Ráadásul a tolmácsra nem azért volt szükség, mert a terheltek anyanyelve nem magyar, hanem a tanúmeghallgatásnál volt rá szükség. Így a tolmács igénybevételének elmaradása legfeljebb a nem magyar anyanyelvű tanú vallomásának bizonyítékkénti értékelését érintheti, ahogy a tolmácsolás hiányosságai is.

Mindezekén túl a Be. 114. § (4) bekezdése szerint akkor, ha nincs

lehetőség a külön jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő személy tolmácskénti igénybe vételére, kirendelhető más, kellő nyelvismerettel rendelkező személy is.

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy a nem vizsgázott tolmács igénybe vétele a büntetőeljárás során a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezését csak akkor eredményezheti, ha az eljárásban résztvevő személyek törvényes jogainak korlátozása folytán lényeges hatást gyakorolt az eljárás lefolytatására; azaz az csupán a Be. 375. § (1) bekezdése szerinti ún. relatív eljárási szabálysértés (BH 2005.312.).

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában tételesen megjelölt azon eljárási szabálysértések, amelyek a rendkívüli jogorvoslati eljárás lefolytatását lehetővé teszik, kivétel nélkül feltétlen hatályon kívül helyezést eredményezők, közöttük ún. relatív eljárási szabálysértés nem szerepel.

Nem találta a Kúria alaposnak az indokolási kötelezettség megsértésével kapcsolatos érveket sem.

A Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja alapján ugyan feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az, ha a bíróság nem tesz eleget indokolási kötelezettségének, azonban csak akkor, ha a bíróság indokolási kötelezettségét a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése, vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében mulasztja el, mégpedig olyan mértékben, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

A Be. 258. §-ában előírtakra figyelemmel a bíróság indokolásában ugyan köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, és a felülbíráló bíróság ezt köteles ellenőrizni, azonban csak akkor hiúsul meg az érdemi felülbírálat lehetősége, ha a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy nem állapítható meg belőle: mire alapította a bíróság a döntését.

Ezen felülvizsgálati ok kapcsán ugyanakkor nem vizsgálható a bűnösség megállapításának, a felmentésnek, az eljárás megszüntetésének, a bünteteskiszabásnak, illetve az intézkedés alkalmazásának anyagi jogi helyessége (BH 2012.32.).

A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén. A bírói értékelés eredménye az indokolási kötelezettség teljesítésével kapcsolatos vizsgálatnak nem tárgya, az vitássá nem tehető, mivel a mérlegeléssel szemben eltérő értékelést célzó támadás tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett

vitatása.

Erre figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban a tény- vagy jogkérdéssel összefüggő indokolási kötelezettség kapcsán csupán az vizsgálható, hogy az eljárás bíróságok a kifogásolt határozatban leellenőrizhető és elégséges módon számot adtak-e a tényállás megállapításához vezető értékelő tevékenységről, azaz nyomon követhető-e a bizonyítékok mérlegelése; annak eredménye azonban nem tehető vitássá.

Az elsőfokú bíróság kellő részletességgel ismertetette, hogy mely bizonyítékokra alapozta a tényállást, azaz a bizonyíték-értékelő tevékenysége nyomon követhető, és a másodfokú bíróság is megindokolta, hogy ezzel miért értett egyet.

Mindkét bíróság megindokolta jogi álláspontját és a büntetés kiszabása során értékelt körülményekről is számot adott.

Az indítványok szerinti további eljárási szabálysértések miatt pedig - amellet, hogy nem is alaposan - nincs helye felülvizsgálatnak, miután azok nem tartoznak a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsoroltak közé.

körében végül a Kúria törvényben kizártnak találta indítványokat is.

A felülvizsgálati indítványban a Be. 423. § (1) bekezdése szerint a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, és az a felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Miután erre a szabályra tekintettel a felülvizsgálati eljárásban a bíróság által figyelembe vett bizonyíték törvényessége nem vizsgálható, annak vizsgálata is kizárt, hogy a titkos információgyűjtés anyagát a büntetőeljárásban bizonyítékként törvényesen használták-e fel, akkor is, ha ennek az információgyűjtés engedélyezését kérő szerv a kívánt információ megszerzését követően nem tett haladéktalanul eleget a feljelentési, illetve nyomozás elrendelési kötelességének (BH 2012.186.).

Az esetlegesen törvénysértő módon - így a titkos információgyűjtés révén - beszerzett bizonyíték figyelembe vétele egyébként sem anyagi jogi szabálysértés, hanem a törvényi tilalom ellenére a tényállás megalapozottságának támadása.

A fentiekre figyelemmel a Kúria az indítványok ezen részét érdemben nem vizsgálta.

A tényálláshoz kötöttség elvére figyelemmel törvényben kizártnak

találta a Kúria a felülvizsgálatot a szembesítések elmaradására, illetve a védelmi tanúk ki nem hallgatására vonatkozó kifogások alapján is, miután az indítványozók ezen keresztül ugyancsak a tényállást támadták.

A Be. 416. § (1) bekezdésének - az indítványozó védő által felhívott -(1) a) pontja alapján akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Kúria nem találta alaposnak az ezen felülvizsgálati okra történő hivatkozást sem.

Ahogy arra a fentiekben már utalt, a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó.

A Gyulai Törvényszék első fokú ítélete a tényállás 11. pontjában - a törvényes váddal egyezően - azt rögzítette, hogy **az** I. rendű terhelt a hivatali kötelességét szándékosan megszegve elfogadta a már korábban felhasznált okmánybélyeg újbóli felragasztását és szabálytalan módon történő érvényesítését, és szándékosan elmulasztotta intézkedési kötelezettségét az általa feltárt hiányosság miatt; így cselekményével az adófizetési kötelezettségének teljesítése, illetve az adóbírság megfizetése nélkül közlekedő ismeretlen kamionsofőr számára jogtalan előnyt biztosított.

A bíróság az ítéletben a vonatkozó és megsértett jogszabályokat is pontosan feltüntette.

Ahogy arra a Legfőbb Ügyészség is helytállóan hivatkozott: a Kúria következetes gyakorlata szerint az irányadó tényálláshoz tartozónak tekinti a jogerős határozat indokolásának bármely részében szereplő olyan ténymegállapítást, amely az elbírált bűncselekmény büntetőjogi megítélésénél jelentős (BH 2006.392.).

Ennek megfelelően az ítéleti tényálláshoz tartozik - a helytelen ítéletszerkesztés miatt - az elsőfokú bíróság által ugyan nem a történeti tényállásban, hanem az ítélet 62. oldalának 5. bekezdésében rögzített azon tényt is, mely szerint **az** I. rendű terhelt szolgálata teljesítése során a kötelességét azért szegte meg, hogy az ismeretlen török kamionsofőrt - a bírságolás elkerülésével - jogtalan előnyben részesítse.

Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványa **az** I. rendű terhelt terhére megállapított hivatali bűncselekmény célzatának hiányára vonatkozóan sem foghatott helyt.

Nem valósult meg a Be. 416. § - védő által hivatkozott - (1)

bekezdés b) pontjában foglalt anyagi jogszabálysértés sem.

E rendelkezés szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki, vagy törvénysértő intézkedést alkalmaztak.

Törvénysértő minősítést - a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal ellentétben - a IV. rendű terhelt cselekménye kapcsán a Kúria nem észlelt.

Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság a jogi indokolás körében - ítéletének 63. oldalán - azt fejtette ki, hogy a IV. rendű terhelt cselekménye rendszeres haszonszerzésre irányult, ezért azokat üzletszerűen követte el, és ezen alapult a cselekménynek az 1978. évi IV. törvény 250. § (3) bekezdés 1. tétele szerinti minősítése.

A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla azonban a cselekményeit a Btk. 294. § (1) bekezdés, (3) bekezdés 1. tétel aa) pontja szerint minősülő hivatali vesztegetés elfogadása büntettének minősítette, amely cselekménynél a minősítő körülmény a hivatali kötelesség megszegése; ugyanakkor nem tüntette fel a felhívott törvényhely (3) bekezdés b) pontját, azaz az üzletszerű elkövetést, azaz a IV. rendű terhelt cselekményét nem minősítette egyben üzletszerűen elkövetettnek. Emellett az üzletszerűség hiányát ítéletének 30. oldalán, az utolsó bekezdésben meg is állapította.

Így tehát az indítványban foglaltakkal szemben a jogerős ügydöntő határozat a terhelt terhére nem állapította meg az üzletszerű elkövetést.

Az erre vonatkozó részében a felülvizsgálati indítvány ily módon alaptalan.

Ugyanakkor a Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség azon álláspontjával, mely szerint a másodfokú bíróság törvénysértően minősítette az I. rendű terhelt cselekményét hivatali visszaélés büntettének.

A Btk. 305. § alapján a hivatali visszaélést az a hivatalos személy követi el, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, és a törvény a cselekményt három évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni.

Kétségtelen, hogy a terhelt cselekménye ennek a bűncselekménynek a tényállási elemeit is megvalósította.

A terhelt azonban azzal a cselekményével, hogy bár a hivatalos

eljárása során bűncselekmény elkövetését észlelte, szándékosan nem intézkedett, nem tett feljelentést, hivatali kötelessége megszegésével segítséget nyújtott ahhoz, hogy az elkövető a hatóság üldözése elől meneküljön, és ezzel megvalósította a Btk. 282. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés d) pontja szerint minősülő hivatali bűnpártolás büntettének tényállását is.

A következetes bírói gyakorlat szerint ugyanis a bűnpártolás minősített esetét valósítja meg a hivatalos személy, ha az eljárása során tudomására jutott bűncselekményt - amelyre nézve a Be. 171. § (2) bekezdése szerint feljelentési kötelezettség terheli - nem jelenti fel (BH 1997.164.).

Töretlen a bírói gyakorlat annak megítélésében is, hogy az egy magatartással megvalósított több bűncselekmény halmazata látszólagos, ha ezek a bűncselekmények az ún. specialitás viszonyában vannak egymással (3/2007. számú Büntető jogegységi határozat).

Miután a hivatali bűnpártolás a hivatali visszaéléshez képest speciális tényállás, alaki halmazatuk látszólagos; a hivatali visszaélés megállapításának akkor van helye, ha hivatalos személy a büntetőeljárás megghiúsítására irányuló cselekményét nem hivatalos eljárása során valósítja meg (BH 1993.282.).

Erre is figyelemmel a terhelti cselekmény helyes minősítése a Btk. 282. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (3) bekezdés d) pontja szerint minősülő hivatali bűnpártolás büntette, amit a törvény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendel büntetni.

[Ugyanígy szabályozta az 1978. évi IV. törvény 225. §-a a hivatali visszaélés, a 244. § (1) bekezdés a) pontja és (3) bekezdés b) pontja a bűnpártolás büntettét.]

Azaz a bűnpártolás ekként minősülő büntette súlyosabban büntetendő, mint a hivatali visszaélés büntette.

Miután a felülvizsgálat - a Be. már hivatkozott 423. § (4) bekezdésére figyelemmel - okhoz és célhoz kötött, a terhelt javára benyújtott indítvány alapján a megtámadott határozat a terhelt terhére nem változtatható meg.

A Kúria a Be. 423. § (5) bekezdésére figyelemmel hivatalból elvégzett felülvizsgálat során nem észlelt az indítványozók által nem hivatkozott, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában megjelölt egyéb - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - eljárási szabálysértést sem.

Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati indítványokat részben

kizártnak, részben alaptalan találva a megtámadott határozatokat - a Be. 424. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen eljárva - a Be. 426. §-ra figyelemmel **az** I. rendű, **a** IV. rendű és **a** XI. rendű terheltekre vonatkozó részében hatályában fenntartotta.

Az ismételt indítvánnyal kapcsolatos tájékoztatás a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, valamint 418. § (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a Be. 421. § (3) bekezdésére figyelemmel a Kúria az ugyanazon jogosult által ismételten, vagy a más jogosult által, azonos tartalommal előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2014. december 15.

Dr. Mészár Róza s.k. a tanács elnöke, dr. Csák Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Vaskuti András s.k. bíró

A kiadmány hitelével:
TóthLné
bíróági tisztviselő